

811.163.3:37.018.556(=18)

Назвие Мифтари Мемети**ЗА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ВО
ПАРАЛЕЛКИТЕ СО НАСТАВЕН АЛБАНСКИ ЈАЗИК**

Почитувани професори, почитувани колеги и сите присутни,

Чест и задоволство ми е што сум дел од овој настан, кога одбележуваме 79 години од кодификацијата на македонскиот јазик, кој е столб на општеството во Република Северна Македонија.

Голема благодарност упатувам до мојата драга и почитувана професорка д-р Гордана Алексова, за поканата и за професионалната поддршка и помош.

Ова што го говорев до овој момент, е резултат на една моќна алатка без која не би можела и не би успеела да поврзам ни збор, ни мисла, а којашто, бездруго, е најважната компонента на индивидуата. Тој инструмент е јазикот.

Јазикот во себе не содржи само букви и зборови. Јазикот е култура, традиција, обединување на една историја, претставување на еден народ. Јазикот е идентитет.

Тој е средство за комуникација меѓу луѓето. Го овозможува разбирањето на претставниците на заедницата чија култура ја изразува, но, исто така, им овозможува разбирање и на претставниците на различни културни заедници, територијално блиски или оддалечени.

Неговата едноставност произлегува од биолошката способност на секој здрав човек што живее во социјална средина да размислува и да зборува, а неговата сложеност произлегува од задолжителното познавање на јазичните законитости.

Македонскиот јазик е службен јазик во Македонија од 1944 година, а од 1945 година македонскиот јазик е и кодифициран стандарден јазик.

Во 1944 година македонскиот јазик се здобива со две важни општествени функции: јазик на наставата и наставен предмет. Македонскиот јазик, како мајчин и како немајчин јазик, стана јазик на наставата во сите степени од образованието во Република Северна Македонија. Исто така, добива третман на наставен предмет, како мајчин и како немајчин јазик, во основното, во средното и во дел од високото образование во нашата земја. Наставните програми по македонски јазик за основното образование порано ги обединувале само двете најголеми програмски подрачја, Јазик и Литература, а сега, со новиот образовен модел на едукација, т.е. со новата концепција, во националните стандарди се вклучени и следните аспекти: личен и социјален развој, дигитална писменост, општество и демократска култура и уметничко изразување и творење.

Имајќи ги предвид целите и задачите на наставата по македонски јазик во паралелките со настава на албански јазик, како што се: развивање интерес, љубов и желба за учење и применување на македонскиот јазик како јазик на меѓунационално општење во Република Северна Македонија, оспособување за усно и писмено изразување во рамките на предвидената тематика и лексика, оспособување за разбирање, дружење и заедничко живеење со македонскиот народ и другите националности, запознавање со основните обележја на македонскиот јазик, литература и култура, усвојување на правилен изговор од страна на учениците, усвојување и практично применување на основните законитости на македонскиот јазик и ред други, од една страна, и новите реформи во наставната програма по овој предмет, од друга страна, сметам дека доаѓаат до судир, токму, поради недоволната застапеност на овој предмет, односно намалениот фонд на часови според новите реформи и, на некој начин, ја оневозможат реализацијата на поставените цели и задачи на овој предмет во оваа целна група.

Учениците од шесто и од седмо одделение, наместо да имаат три часа неделно Македонски јазик за другите заедници, како што беше до минатата учебна година (2022/2023), имаат само два часа неделно, што, навистина, е загрижувачка состојба. Фондот е намален од 108 часа на 72 часа годишно.

Што се однесува до фондот на часовите, застапеноста на предметот Македонски јазик кај учениците со настава на албански јазик, несомнено, треба да биде поголема.

Пред нас стои еден јазичен трезор, една обемна содржина што не се совпаѓа со овој фонд на часови. Со оваа застапеност на предметот Македонски јазик во овие паралелки, значи, само со два часа неделно, никој од нас не може да гарантира позитивен и успешен напредок, позитивна

Стојам на тоа дека, ако македонскиот јазик се изучува од помала возраст на учениците, од второ или од трето одделение, тогаш, секако дека тоа ќе придонесе за подигнување на нивната јазична култура, и повеќе од тоа. Како резултат на оваа промена повеќе ќе се негува македонскиот јазик, ќе се заштити македонскиот стандарден јазик и македонското писмо, и, што е особено важно за учениците од албанската националност – од помала возраст ќе знаат да комуницираат на македонски јазик, а со тоа многу полесно ќе се снајдат во едно здраво општество.

Оваа трибина нека послужи како појдовна точка на сите знаци што бараат промена и модернизација на наставата по македонски јазик во овие паралелки и, општо, секаде каде што македонскиот јазик се изучува како втор јазик или како јазик на средината.

Да бидеме оптимисти во нашата мисија и да не застанеме додека не стигнеме до крунисувањето на ефикасното реализирање настава по македонски јазик како втор јазик, немајчин јазик!

Горespoменатите пречки не треба да ги спречат нашите цели и професионалната стратегија. Напротив, секогаш треба да го имаме предвид повратниот одговор на учениците, кои насмеани, полни со желба и мотивација учат втор јазик по успешен пат и очекуваат од нас да ги ориентираме низ лавиринтот на животот!

Нека е честит Денот на Македонскиот јазик!

Авторката предава македонски јазик во
ООУ „Лирија“ Скопје